VÕRU VALLA Teataja

Nr 2 (153) Veebruar 2020

Parima kolleegi 2020 tiitel tuli Võru valla suurimale tööandjale

Tänavu anti esimest korda arstide hulgas välja parima kolleegi tiitel, mille pälvis **Lõuna-Eesti Haigla sisearst Merike Toomik**. Tunnustuse algatas meditsiiniportaal Med24, sooviga erialade- ja haiglate üleselt tunnustada arste, kes oma hea töö kõrvalt aega leiavad ning annavad nõu ja pakuvad abikätt kolleegidele.

„Arsti töö on pingeline ja stressirohke, palju esineb läbipõlemist ning liiga vähe kuuleb häid sõnu nii avalikkuselt, patsientidelt kui kolleegidelt. Võetakse iseenesest mõistetavalt, et arstid annavad endast parima, kuid kiire elutempo kõrval ei ole piisavalt märkamist ja toetamist. Väga sageli toovad arstid välja, et kogevad ebakollegiaalset suhtumist,“ selgitas Med24 toimetaja Madis Filippov tunnustuse algatust.

Esimese tunnustuse pälvis arst Merike Toomik, kes kolleegide sõnul ei keeldu kunagi aitamast, annab alati head nõu ning jagab oma teadmisi. Lisaks põhjalikule patsiendikäsitlusele tuuakse välja dr Toomiku põhjalikkust konsultatsioonidele (ja e-konsultatsioonidele) vastamisel ning hinnatakse tema oskust ja teadmisi juhendada ja oma teadmisi jagada nii residentidele kui kolleegidele. Parimaks kolleegiks valitud Merike Toomik usub, et mõistliku töökoormuse juures on enamus inimesi üksteise suhtes lahked ning nõus kolleegi aitama. ***„Arsti töö ongi selline, et kogu aeg on vaja kolleegidega suhelda. Seejuures ju mitte ainult arstidega. Haiglas pole võimalik üksi midagi ära teha. Õed, hooldajad, diagnostika, tugiteenistused jne – need kõik peavad toimima, sest kui mõni neist on rivist väljas, ei saa keegi korralikult tööd teha. Meditsiin ongi üks suur koostöö,“*** ütles Merike Toomik, lisades: ***„Ma usun, et ebakollegiaalsus pole kinni inimestes, vaid hoopis töötingimustes.“***

Julius Juurmaa Eesti Nooremarstide Ühendusest sõnas, et kollegiaalsus on üks meditsiini tüvimõisteid: ***„Seda võib määratleda väga erinevalt, olgu siis usaldusliku suhte või ühiste eesmärkide kaudu, aga kõigi määratluste ühisosaks on, et kolleeg ühendab. Kolleeg on sillaks arsti ja arsti, arsti ja õe, arsti ja patsiendi, arsti ja arst-residendi, arsti ja üliõpilase vahel. Kui me valime aasta arste ja aasta õdesid, kipume tihtilugu rõhutama professionaalsuse aspekti – professionaalsus on aga ainult üks kolleegi tahkudest.“***

Merike Toomik. Foto: Helin Loik-Tomson

„Oma valikut tehes püüdis žürii näha tervikut – ja nähes, kui palju erinevate erialade ja erinevate meditsiini praktiseerimise vormide esindajaid žüriile kaalumiseks saadeti, püüdis sama teha ka laiem avalikkus,“ selgitas Juurmaa. ***„Mitte miski ei valmistaks mulle suuremat heameelt kui kollegiaalsusest rääkimise ja parima kollegi tunnustamise saamine traditsiooniks,“*** lisas ta.

„Kollegiaalsus tähendab, et me toetame üksteist nii heas kui halvas. Me rõõmustame koos kolleegiga, kes on suutnud aidata keerulises seisundis patsienti. Me püüame aidata üksteisel mõista, kuidas lahendada keerulisi juhtumeid ja aidata mõista, miks ravitulemus ei vasta ootustele. Me asume appi või võtame ravi üle, kui see peaks vajalikuks osutuma. Jääb mulje, et kollegiaalsus on arstikeskne mõiste. Tegelikkuses aga on kollegiaalsus miski, mis aitab arstil olla patsiendikeskne, võimaldab patsienti parimal moel aidata. Sageli ei paista kollegiaalsus kaugele, kuid töökaaslaste ja patsientide jaoks on kollegiaalne arst tõeliseks õnnistuseks,“ põhjendas Karmen Joller.

Parima kollegi tiitlile esitati teistest enam ka järgmised arstid: Katrin Orav (psühhiaater, Sensus), Jaanika Ilisson (reumatoloog, Tartu Ülikooli Kliinikumi lastekliinik), Aile Kaasik (anestesioloog, Rakvere haigla), Marget Savisaar (pulmonoloog, Tartu Ülikooli Kliinikum), Thomas Zimmerer (gastroenteroloog, Ida-Tallinna Keskhaigla) ning Vassili Novak (erakorralise meditsiini arst, Põhja-Eesti Regionaalhaigla).

Parim kolleeg valiti arstide hulgast veebiküsitlusega - arstidel oli võimalus märkida, kes nende meelest tiitlit väärib ning lisada põhjendus. Küsitlusele vastas ligi 200 arsti. Parima kolleegi kinnitas žürii, kelle hulka kuulusid arstidest Karmen Joller, Oivi Uibo, Urmas Sule, Julius Juurmaa ning Med24 esindaja Madis Filippov. Konkursi tingimuste järgi peab valitud arst olema tegevarst, terviseameti tervishoiutöötajate registris, töötama Eestis ning lähtuma arstiteaduse põhimõtetest.

Tunnustus anti üle Tallinna rahvusraamatukogus 24. jaanuari konverentsil „Kollegiaalsus meditsiinis“, mille korraldasid Eesti Nooremarstide Ühendus ja Celsius Healthcare.

ELI LILLES
Celsius Healthcare

Valla tulevikulootus 2019 ja Tugila korraldasid mõjuka ürituse

29. jaanuaril toimus Tallinnas Haridus- ja Teadusministeeriumi ning Eesti Noorsootöö Keskuse korraldatud iga-aastane noortevaldkonna tunnustussündmus *Noorte Heaks Tänu*.

Sündmusel toodi esile läinud aasta noorsootöö teod ja tegijaid üle Eesti. Tegijaid tänas haridus- ja teadusminister Mailis Reps: ***„Mul on hea meel, et Eestis on niivõrd palju selliseid inimesi, kes on võtnud enda südameasjaks noorte elu paremaks muuta! Olen siiralt tänulik tehtud töö eest,“*** sõnas minister Mailis Reps. ***„Noorsootöö mõjutab otsesõnu meie kõigi heaolu – on ju tänased noored need, kelle kanda on tulevik. On ääretult oluline neid, kes tegutsevad noorte heaks, esile tuua ja kiita,“*** innustas minister Reps.

Aasta noorsootöötaja tiitli pälvisid Triin Mäger ja Roger Tibar, pikaajalise panuse auhinnaga tunnustati Anne Õuemaa ja Eesti Noorteühenduste Liidu tööd. Tunnustusi jagati ka teistes kategooriates. Õnnitleme siinkohal Võru Gümnaasiumi, mille õpilasesindus MÕIS valiti aasta õpilasesinduseks. Eelmisel kevadel Võru Kandles toimunud **Noortekonverets § sai aasta teo tiitli**. Konverentsi eesmärgiks oli tuua noorteni tõsised teemad: huligaansused, narkomaania, enesehävitamine, kiusamine, tänavaelu, vägivald.

Aasta teo tunnustust käisid Tallinnas vastu võtmas noortekonveretsi korraldajad: Võru Noortekeskuse Tugila spetsialist **Christiana Vaher** ja Parksepa Keskkooli õpilane ning õpilasesinduse esimees **Emil Aništšenko**.

Meenutades eelmise aasta Eesti Vabariigi aastapäeva tähistamist, andsime just Emilile Võru valla tulevikulootuse tiitli 2019. Tol korral toodi välja, et Emilit tuntakse kui ägedate asjade algatajat, tegudele kaasajat, vastutusvõimelist teostajat. Ta on noor, kes teeb kõike südamega ja pühendumisega. Ta osaleb aktiivselt vabariiklikel Eesti Õpilasesinduse Liidu poolt korraldatavatel sündmustel, maakondlikel hariduselu ning noori puudutavatel üritustel, koolielu ja kogukonda kaasavates tegemistes. Õppetöös on ta püüdlik, kohusetundlik ja töökas. Ta paistab silma tehnilise taibu ning leidlikkusega. Emil soovib olla inimene, keda usaldatakse.

Oleme vallas igati õnnelikud ja uhked suure tunnustuse üle. Emili eestvedamisel korraldatud Võrumaa gümnasistide talveballist, mis toimus 1. veebruaril, saab lugeda juba järgmisest Võru Valla Teataja numbrist.

LISANNA ELM
avalike suhete spetsialist
786 8800, 5345 0975

lk 2–3 vallas ja maakonnas *lk 4 keskkond* *lk 5 tagasivaated* *lk 6–7 tulekul, elu meie ümber* *lk 8 vana pilt jutustab loo muusikakoorist*

Jaanuar

14. jaanuaril toimunud vallavalitsuse istungil:
• Riigihanke "Toiduainete tarne Parksepa Keskkoolile 2020–juuni 2021" pakkumused tunnistati vastavaks, kinnitati edukad pakkujad ning kvalifitseeriti edukad pakkujad.
• Riigihanke "Toiduainete tarne Kääpa Põhikoolile 2020" pakkumused tunnistati vastavaks, kinnitati edukad pakkujad ning kvalifitseeriti edukad pakkujad.
• Vabastati isikud nende taotluste alusel korraldatud jäätmeveost ning muudeti jäätmeveo tühjendussagedust.
• Väljastati projekteerimistingimused Hänike külas Lille kinnistule uue üksikelamu püstitamiseks ja Verijärve külas Lillemetsa kinnistule olemasoleva vana elamu laiendamiseks.
• Väljastati ehitusload Kasaritsa külas Suur-Tammsaare kinnistule tiik-tehisveekogu rajamiseks ja Navi külas Metsasibula kinnistule köögivilja hoiustamise külmlao püstitamiseks.
• Väljastati kasutusload Voki-Tamme külas Metsaveere kinnistul asuvale saunale, Navi külas Jaagumäe Hoidla kinnistul asuvale juurviljahoidlale, Võlsi külas Võlsi tee 26 kinnistul asuvale elamule, Juba külas Järvistu kinnistul asuvale elamule, Navi külas Kellu tee 16a kinnistul asuvale saunale ja Võrumõisa külas Öökulli tee 10 asuvale suvilale.
• Anti välja korraldus hoonestusõiguse seadmise võimalikkuse ning lähiaadressi, sihtotstarbe ja teenindusmaa määramise kohta.
• Anti nõusolek isikule Orava külas asuva Puidutöökoja maaüksuse ostu eesõigusega erastamiseks.
• Otsustati jagada Võlsi külas asuv Võlsi tee 22 katastriüksus.
• Otsustati soetada Võru vallale 590 AS Võru Vesi aktsiat.
• Pikendati 2019. a hajaasustusprogrammi toetuslepingut.
• Kinnitati elamu rekonstrueerimise toetuse kasutamise aruanded.
• Määrati erakorralist toetust ning sotsiaaltoetust puudega lapse transpordikulude kompenseerimiseks.
• Otsustati osaliselt rahastada valla eelarvest kolme valla kodaniku hoolekandeteenust.
• Eraldati sotsiaaleluruum.
• Muudeti sünnitoetuse taotluse vormi.
• Moodustati laste- ja perede komisjon, kinnitati komisjoni koosseis.
• Kinnitati Kääpa Sotsiaalkeskuse põhimäärus.
• Kinnitati Puiga Lasteaia Siilike hoolekogu koosseis.
• Kinnitati Võru Vallavalitsuse 15.10.2019 korraldusega nr 580 algatatud riikliku järelvalve menetluse tulemused ja aruanne.
• Anti volitused keskkonnaspetsialistile toimingute tegemiseks.
• Arutati MTÜ Toetuskeskus Meiela tegevustoetuse taotlust, erandkorras esitatud toetuste taotlusi ning teenistujate sõidukikulude kompenseerimise põhimõtteid.

15. jaanuari vallavolikogu istungil:
• Vastseliina Piiskopilinnuse SA tegevusest ja tulevikuplaanidest andis ülevaate sihtasutuse juhatuse liige Ivar Traagel.
• Kehtestati maamaksumäär.
• Tunnistati osaliselt kehtetuks Orava Vallavolikogu 28.08.2002 otsus nr 376 "Vaba maa erastajate nimekirja kinnitamine".
• Otsustati võõrandada vallavara (Orava külas asuv Solda tee 8-5 korter) enampakkumise korras
• Kinnitati hariduse-, kultuuri-, spordi ja noorsootöö ning seltsitegevuse ja kohaliku omaalgatuse 2020. aasta toetused vabaaja tegevusteks summas 95 826 eurot, spordiasutuste tegevusteks 47 600 ning seltsitegevuse ja kohaliku omaalgatuse toetuseks summas 61 761 eurot.
• Ühise tegutsemise kokkuleppe sõlmimine Võru esmatasandi tervisekeskuse projekti elluviimiseks otsustati edasi lükata veebruaris toimuvaks volikoguks.
• Abivallavanem Juris Juhansoo andis ülevaate 2019. aasta Võru valla investeeringute kava täitmisest (valminud objektidest).
• Kinnitati Võru valla 2020. aasta investeeringute ja täiendavate taotluste rahastamise kava I osa.
• Võru Vallavolikogu 22.11.2017 määruse nr 4 "Võru Vallavalitsuse palgajuhend" muutmine läbis esimese lugemise.
• Võru Vallavalitsuse ametiasutuse struktuur ja teenistuskohtade koosseis läbis esimese lugemise.
• Toimus Võru valla 2020. aasta eelarve esimene lugemine.

28. jaanuari vallavalitsuse istungil:
• Võeti vastu korraldus Orava külas Solda tee 8–5 asuva korteri enampakkumise korras võõrandamise korraldamiseks.
• Algatati Meegomäe külas Kaarna katastriüksuse ja selle lähiala detailplaneeringu koostamine ning jäeti algatamata keskkonnamõju strateegiline hindamine.
• Anti nõusolek Kirumpää külas Mardi kinnistul asuva abihoone püstitamiseks ehitusteatise alusel.
• Väljastati ehitusload Jantra külas Kirsi kinnistule ning Haamaste külas Mäe-Käspre kinnistule puurkaevu rajamiseks, Varese külas Kilbimaa kinnistule liimpuitdetailide tootmishoone laiendamiseks, Tammsaare külas Väike-Kõrgemäe ja Kõrgemäe kinnistutele lauda laiendamiseks, Vastseliina alevikus Võru tn 11 kinnistule välikööginüstitamiseks ja Kääpa külas Luha Sigala kinnistule büroohoone/tootmishoone ümberehitamiseks.
• Väljastati kasutusluba Tsolgo külas Andsu külas asuvale üksikelamule.
• Otsustati teha ettekirjutus Võlsi külas Tamulakalda tn 2 kinnistule ehitatava hoone katusekalde kooskõlla viimiseks ehitusprojektiga.
• Otsustati jagada Verijärve külas asuv Hindopõllu katastriüksus, Loosi külas asuv Ala-Hindi katastriüksus ja Perakülas asuv Saare katastriüksus.
• Määrati kohanimed Vagula, Kirumpää, Võrumõisa ja Meeliku külas asuvatele katastriüksustele.
• Otsustati seada isiklik kasutusõigus Sõmerpalu alevikus Pargi tn 8 asuvale katastriüksusele Elektrilevi OÜ kasuks.
• Otsustati seada sundvaldus Võru vallas Kirumpää külas asuvatele reformimata ja kinnistamata maadele – Kirumpää tee, Kaitsevalli tee ja Linnuse tee 2a katastriüksusele - Elektrilevi OÜ kasuks.
• Tunnistati kehtetuks Võru Vallavalitsuse 26.05.2003 korraldus nr 275 "Maa ostueesõigusega erastamine plaanimaterjali alusel".
• Otsustati esitatud taotluste alusel vabastada ning vabastada perioodiliselt isikud korraldatud jäätmeveost.
• Kinnitati Võru valla arengukava koostamise töörühm.
• Kinnitati hajaasustuse programmi 2019. aasta aruanne.
• Algatati riigihanked "Võru valla kruusateede pindamine koos ettevalmistustöödega 2020" ja "Projekti "Võru valla tänavavalgustuse taristu renoveerimine" projekteerimis- ja ehitustöod (täiendav valgustuspunktide renoveerimine)" – määrati vastutavad isikud ja hankemenetlusviisid ning kinnitati hankekomisjonid ja -dokumendid.
• Kinnitati lihtsustatud korras hangete "Kääpa noortekeskuse II korruse väljaarendamine", "Vastseliina alevikus Võidu tn 38 kinnistu vertikaalplaneeringu teostamine", "Orava rahvamaja fassaadi rekonstrueerimine" ning ehitustööde järelvalveteenuste hanketulemused.
• Anti kooskõlastus Pikakannu seltsimaja sideühenduse väljaehitamiseks.
• Määrati erakorralist toetust nõustamisteenust vajavale perele.
• Määrati nõustamisteenus ja lapsehoiuteenus raske puudega laste peredele.
• Otsustati osaliselt rahastada isiku hoolekandeteenust valla eelarvest.
• Määrati isikule isiklik abistaja.
• Otsustati eraldada isikule sotsiaaleluruum, pikendada sotsiaaleluruumi üürilepingut.
• Võeti vastu korraldus munitsipaalkorteri üürilepingu lõpetamiseks Sõmerpalu alevikus.
• Võeti vastu otsus puuetega inimeste eluaseme füüsilise kohandamise taotlusvooru avamiseks.
• Kinnitati haridusasutuste 2020. aasta eelarvelised hariduskulud.
• Arutati Võru valla riikliku huvitegevuse ja huvihariduse 2020. aasta tegevuskava.
• Algatati pärimismenetlus.
• Võeti vastu korraldus vallavanema puhkusele lubamiseks perioodil 4.–20. märts 2020.
• Arutleti projekti "Võru valla tänavavalgustuse taristu renoveerimine" projekteerimis- ja ehitustöid, koostööpakkumist driftispordi raja rajamiseks, isikliku sõiduauto kulude kompenseerimise põhimõtteid, erandkorras esitatud huvihariduse toetuse taotlusi, vara tasuta kasutamise lepingu muudatuse ettepanekut, Parksepa Keskkooli asutamise 145. a tähistamise toetamise taotlust ja Võromaa Koda taotlust infotahvli paigaldamiseks.

INGA LEELANSS
vallasekretär
782 1365, 5692 0660

LISANNA ELM
avalike suhete spetsialist
786 8800, 5345 0975

Hajaasustusprogramm

Hajaasustuse programmi taotluste esitamise voor on avatud **17. veebruarist 17. aprillini 2020**.

Hajaasustuse programmi eesmärgiks on tagada hajaasustusega maapiirkondades elavatele peredele head elutingimused ning seeläbi aidata kaasa elanike arvu püsimisele neis piirkondades.

Eesmärgi saavutamiseks programmist toetatavad tegevused:
•majapidamises joogivee kättesaadavuse tagamine,
•elamu heitvee nõuetekohast kanaliseerimist tagava süsteemi rajamine,
•aastaringselt ligipääsetava juurdepääsutee rajamine,
•leibkonna vajadustele vastava autonoomse elektrisüsteemi rajamine (tingimusel, et majapidamine ei ole liitunud elektrivõrguga).

Taotlejale esitatavad nõuded:
•Taotleja alaline elukoht on 1. jaanuarist 2020 Võru valla hajaasustusega piirkonnas asuv majapidamine.
•Taotleja elukoht on rahvastikuregistri andmete kohaselt katkematult 1. jaanuarist 2020 majapidamine, millele projektiga toetust taotletakse.
•Taotlejal ei tohi olla riiklike maksude osas maksuvõlga, välja arvatud juhul, kui see on ajatatud.
•Projektil võib olla ka kaastaotleja(id).Kaastaotlejale kehtivad samad tingimused, mis taotlejalegi.

Taotlusele esitatavad nõuded:
•Taotlus tuleb esitada programmi poolt ettenähtud vormil ja selle lisadel.
•Taotluse eelarve juures peab olema kaks võrreldavat hinnapakkumist.
•Taotluse juurde tuleb esitada taotleja garantiikiri omaosaluse tasumise kohta.
•Taotluse esitamise päeval peab eelmise toetuse kasutamise aruanne olema kohaliku omavalitsuse poolt kinnitatud.
•Maksimaalne toetus programmist ühele majapidamisele kokku on 6500 eurot, sh 5 eelneval aastal saadud toetus.
•Projekti ajalise kestuse arvestus algab toetuslepingu sõlmimisest ning projekti elluviimine peab olema lõppenud hiljemalt 31.oktoober 2021.
•Taotlused tuleb esitada digitaalselt allkirjastatult vald@voruvald.ee või tuua paberkandjal allkirjastatult Võru Vallavalitsusse Võrumõisa tee 4a, Võru.
•Toetuse taotlemisel kontaktisik Võru Vallavalitsuses on Mairi Raju-Toots, mairi@voruvald.ee, 524 5631. Rohkem infot ja taotlusvormid www.voruvald.ee/projektid.

MAIRI RAJU-TOOTS
arendusspetsialist
782 1371, 524 5631

Puuetega inimeste kodude kohandamine

Riigi Tugiteenuste Keskus kuulutas 20. jaanuaril välja taotlusvooru puuetega inimeste kodude füüsiliseks kohandamiseks. Sellega seoses ootab Võru Vallavalitsus kirjalikke eeltaotlusi hiljemalt 2.märtsiks 2020. Taotlused palume esitada posti teel aadressil Võrumõisa tee 4a 65605 Võru linn või e-posti aadressil vald@voruvald.ee

Kohanduse toetuse taotlemiseks peab esitama vallavalitsusele vormikohase eeltaotluse, mis on leitav Võru valla veebilehelt või vallavalitsuse sotsiaalosakonnast.

Kohanduse toetust on õigus taotleda puudega isikul, kelle rahvastikuregistrijärgne elukoht on Võru vald. Kohandust võib puudega isikule taotleda ka puudega isiku lapsevanem, eestkostja või volitatud isik.

Toetust on võimalik taotleda kohanduse saaja eluruumi (kohanduse saaja rahvastikuregistrijärgne ja tegelik elukoht) vajaduspõhiseks kohandamiseks:
1) liikuvusega seotud toimingute parandamiseks, sealhulgas eluruumi sissepääsu, hoone välisukse ja eluruumi vahelise käigutee, hoone ja selle territooriumile sissepääsu või piirde kohandamist;
2) hügieenitoimingute parandamiseks;
3) köögitoimingute parandamiseks.

Täpsema info puudega isiku eluaseme füüsilise kohandamise toetuse korra kohta leiab Riigi Teatajast: www.riigiteataja.ee/akt/418122018005?leiaKehtiv.

Meetme info leiab: www.rtk.ee/toetused/toetuste-rakendamine/sotsiaalne-taristu-ja-toetused/puuetega-inimeste-eluasemete-fuusiline.

Meedet kaasrahastab Euroopa Liidu Euroopa Regionaalarengu Fond.

ANGELA JÄRVPÕLD
sotsiaalosakonna juhataja
789 8247, 5303 8110

Tehtud investeeringutest

Eelmisel aastal valmis Võru vallas palju objekte:
• Üks suurimaid ettevõtmisi oli Raiste ristmik – Osula – Varese kergtee ehitus maksumusega ligikaudu 4 miljonit eurot. Kergtee projekti rahastati Riigi Tugiteenuste Keskuse (Euroopa Regionaalarengu Fondi) toetusest, Maanteeameti, Kaitseministeeriumi (27 000 eurot) ja Võru valla vahenditest (53 800 eurot).
• Ehitati Orava sotsiaalmaja ja kultuurimaja keskkütte katlamaja kogumaksumusega 46 200 eurot.
• Ehitati tänavavalgustus Kose alevikus Tervise, Ploomi ja Õuna tänavale ning Meegomäe külas Männikumäe ja Sidelase teele kogumaksumusega 11 867 eurot.
• Hajaasustusprogrammist rahuldati 2019. aastal 54 taotlust, valla osalus oli 85 000 eurot.
• Elamute rekonstrueerimise toetusprogrammis rahuldati 35 taotlust ning eraldati 37 860 eurot.
• Kortermajade toetuse programmis rahuldati vaid üks taotlus summas 1500 eurot.
• Vastseliina kalmistule paigutati kaks välikäimlat kogumaksumusega 1822 eurot.
• Korrastati mänguväljakuid 5500 euro eest. Näiteks Parksepa mänguväljakule soetati uus rong.
• Supluskohtade korrashoiuks oli eelarves ette nähtud 6000 eurot, sellega korrastati kokku 12 supluskohta, suurem objektina Kirikumäe ujumiskoha sild ning välikäimla ehitus.
• Parksepa ujumiskohta hangiti viis pinki maksumusega 1100 eurot.
• Lasva pargi välikäimla ehitamine maksis 1965 eurot.
• Laiendati Järvere tänavavalgustust 4801 euro eest.
• Laiendati vallamaja sotsiaalosakonda, kogumaksumus 31 882 eurot.
• Rekonstrueeriti Orava rahvamaja katus maksumusega 71 330 eurot, lisaks järelvalve 2700 eurot.
• Osula kalmistule rajati puurkaev, maksumus elektriliitumise ja -toite paigaldamisega oli 8820 eurot.
• Osula kalmistule ehitati trepp maksumusega 8400 eurot. Kuuri ehitas kalmistuvaht Aigar Alaniit, soetati vaid ehitusmaterjalid.
• Otsa külas lammutati laut. Lammutustööde maksumus oli 9840 eurot, järelvalve 720 eurot. Keskkonnainvesteeringute Keskus toetas projekti 9437 euroga.
• Lammutati Võrumõisa tee 4/1 hoone maksumusega 13 294 eurot.
• Laiendati Tsolgo küla tänavavalgustust, maksumus 14 842 eurot.
• Laiendati Väimela Tervisekeskuse parklat summas 12 949 eurot.
• Vastseliina alevikku aadressile Pärna tee 30 ja 30a rajati parkla maksumusega 14 656 eurot.
• Uuendati valla teadetetahvleid, ehitus- ja paigaldustööd teostasid majandustöötajad.
• Rekonstrueeriti vallamaja sissepääs maksumusega 33 041 eurot, lisaks järelvalve 1080 eurot.
• Ehitati Parksepa kooli spordiväljak summas 92 091 eurot, järelvalveks 1740 eurot. Riigi eelarvelistest vahenditest eraldati 50 000 eurot.
• Lasva järve rannas ehitati vana saun ümber varjualuseks. Projekti maksumus oli 15 390 eurot.
• Vastseliina uus spordiväljak läks maksma 194 907 eurot ning järelvalve 1140 eurot. Programmi toetus oli 120 000 eurot.
• Rekonstrueeriti Järvere sild maksumusega 6700 eurot.
• Rajati bussipeatusi, tähistati ligikaudu 40 bussipeatust maksumusega ca 2400 eurot.
• Ehitati Vana-Vastseliina veetrass summas 3881 eurot.
• Väimela alevikus planeeriti ja haljastati kinnistuid maksumusega ca 12 000 eurot.
• Vastseliina paigaldati pargipingid maksumusega 1256 eurot.
• „500 kodu korda" projektis, millega aidati muuta kodusid ohutumaks, oli Päästeameti toetus 17 000 eurot ning valla osalus 10 000 eurot.
• Hanikase puurkaevule paigaldati puhasti maksumusega 4526 eurot. Valla eelarvest maksti 3526 eurot ja OÜ Võru Valla Veevärk vahenditest 1000 eurot.
• Kääpa noortekeskus vajas vammi tõrjet, tööd teostati 4740 euroga.
• Valla korterites teostati remonti.
• Lisaks talvistele ja suvistele teehooldustöödele tehti kattega teede korduspindamist 3,6 km ulatuses, lisaks parklate korduspidamised kokku 4000m² (Osula ja Orava kool, Lasva tahnika plats). Kruusateedele ehitati kõvakatet kokku 7,5 km. Kõvakatte sai ka Vastseliinas Pärna tn 30 parkla ja Väimela Tervisekeskuse parkla laiendus, kokku 960 m². Kruusateid rekonstrueeriti 9,7 km jagu, amortiseerunud teetruupe vahetati välja ja ehitati uusi kokku 45 tk, teostati veel purustatud kruusa pealeveoga kruusakatte uuendamist erinevatel teelõikudel kokku ca 25 km, milleks kulus ligi 19 000 tonni kruusa.

Tänu **riigi investeeringule** sai mustkatte alla Otsa ja Hanikase vaheline tee.

Allasutuste investeeringutest:
• Puiga koolis rekonstrueeriti elektrikilp ja saali valgustus 6500 euroga.
• Puiga lasteaias ehitati trepialustest funktsionaalsed panipaigad 4500 euro eest.
• Vastseliina gümnaasiumi spordipõrandat korrastati 5300 euroga.
• Vastseliina noortekeskus sai uue varjualuse 2350 euroga, jõusaalis vahetati aknad avatavate akende vastu 1000 euroga. Noortekeskus hankis ise vahendid nutikasvuhoone ehitamiseks.
• Vastseliina rahvamajas vahetati aknaid 6900 euro eest.
• Orava koolis teostati pööningu soojustamine 8000 euroga ja soetati kööki seadmeid 3000 euro eest.
• Lasva lasteaed sai korraliku kõnnitee 5000 euroga.
• Korrastati Kääpa kooli spordisaali põrandat 11 000 euro eest, sööklasse paigaldati helisummutusplaadid 2700 euroga. Korrigeeriti kivisillutisi ja teostati vihmaveerennide remont 7400 euroga.
• Kääpa noortekeskus sai ronimispüramiidi 3500 euroga.
• Osula koolis kohandati klassiruumide suurust 9400 euroga ning uuendati sotsiaalpedagoogi kabinetti akende paigaldamisega, maksumusega 5000 eurot.
• Sõmerpalu lasteaias teostati ruumide remont 4000 euroga.
• Parksepa lasteaeda ehitati jalgrataste paviljon 3000 euro eest, samuti rajati prügikastide ja tööriistade paviljonid 2600 euro eest.
• Väimela lasteaia tublide vanemate abiga valmis korralik kelgumägi.
• Väimela Tervisekeskus tegi parendusi tehnosüsteemides, riietusruumides, saunades.

JURIS JUHANSOO
abivallavanem
735 5059, 526 2886

LISANNA ELM
avalike suhete spetsialist
786 8800, 5345 0975

Allkirjastati Lõuna-Eesti koostööleping

24. jaanuaril allkirjastasid Tartu linna ja viie maakondliku arendusorganisatsiooni esindajad Tartu raekojas Lõuna-Eesti koostöölepingu. Leping sätestab koostöö valdkonnad ja põhimõtted, et viia ellu Lõuna-Eesti piirkonda - Jõgeva, Põlva, Tartu, Valga ja Võru maakonda hõlmavaid ühiseid koostöö- ja arendustegevusi. Ühistegevusi planeeritakse viies valdkonnas: taristu, haridus ja elukestev õpe, majandusareng ja tööturg, rahvatervis ja heaolu ning kultuur ja turism.

Tartu linnapea Urmas Klaasi sõnul on esimesed sammud sisuka koostöö suunas astutud Euroopa kultuuripealinna projekti raames. ***„Üheks koostöövaldkonnaks on kindlasti paremad ühendusvõimalused nii riigisiseselt kui ka Euroopa suunal."***

Tartumaa Omavalitsuste Liidu tegevjuht Sven Tobreluts: ***„See leping väljendab viie Lõuna-Eesti maakondliku arendusorganisatsiooni ja Tartu linna koosloomelist mõtteviisi ning uskु, et koos saavutame rohkem kui üksinda."*** Ta lisas, et koostöös on juba algatatud Lõuna-Eesti turismiklastri moodustamine, mille eesmärk on suurendada kogu Lõuna-Eesti nähtavust ja turismitulu.

Koostöölepingu lisana koostatakse täpne tegevuskava aastaks 2020. Teadaolevalt ei ole sellisel tasemel maakonnaüleseid kokkuleppeid varem sõlmitud.

Lisainfo:

SVEN TOBRELUTS
Tartumaa Omavalitsuste Liidu tegevjuht
5552 1465, sven.tobreluts@tartumaa.ee

Koostöölepingu allkirjastajad. Foto: Margus Ansu, Tartu Postimees

Tasuta õigusabi erivajadusega inimesele

Ka sel aastal osutab erivajadustega inimestele tasuta õigusabi Võrumaa Puuetega Inimeste Kojas Õigusteenuste Büroo SA. Vastuvõtt Võrumaa Puuetega Inimeste Kojas aadressil Lembitu tn 2, Võru linn. Teenust osutatakse: **12. veebruaril**, **11. märtsil**, **8. aprillil**, **13. mail** ja **10. juunil**. Vajalik eelnev registreerimine telefonidel: 5385 0005 või 601 5122.

PIIA ÕISPUU
Võrumaa Puuetega Inimeste KoJa tegevjuht

Vunki mano! tuleb taas

12.–14. märtsil 2020 saab taas kaasa lüüa Võrumaa elu parandavate nutikate lahenduste loomisel – **Kuldre koolis** toimuvad järjekorras juba neljandad Vunki mano! loometalgud. Kuldre loometalgud erinevad eelmistest selle poolest, et teemade esitlemine ja meeskondade moodustamine toimub juba enne üritust. Vunki mano! kodulehel on **10. veebruarini** avatud vorm oma teema esitamiseks: www.vunkimano.vorumaa.ee.

Vunki mano! loometalgud on häkatoni stiilis nädalavahetus, kus igaüks saab osaleda Võru maakonna elu edendavate uudsete teenuste arendamises ja toimivate lahendusteni jõudmises. Meie ülim eesmärk on koosloomelise mõtteviisi levitamine: kaasates probleemide lahendamisse kõik võimalikud osapooled saab olla kindel, et lahendus on kõiki arvestavalt läbi mõeldud. Toome loometalgutele kokku kodanike kogemuse, ettevõtjate realistlikkuse, ekspertide pädevuse ja ametnike vastutuse.

Iga idee juures pöörame erilist tähelepanu sellele, et arvestatud oleks ka nende inimeste huvidega, kelle häält igapäevaelus ehk nii palju kuulda ei ole, näiteks erivajadustega inimesed, vähemused jne. Kui me ütleme, et kõik on oodatud, siis pole see tühi sõnakõlks: meil kõigil on oskusi, teadmisi, tutvusi, mis võivad kellegi teise jaoks väga väärtuslikuks osutuda. Siin Eestimaa ääremaal elades, kus meid on niigi vähe, on igaühe panus hindamatu väärtusega ja ainult üheskoos tehes jõuame kestvate tulemusteni. Sina ja mina – koos loome homse Võrumaa! Loometalgud on osalejatele tasuta.

Talguid rahastab SA Võrumaa Arenduskeskuse projekt "Vunki mano! loometalgud" (Võrumaa Partnerluskogu LEADERi programmi meede 1.2 – Kogukonna arendamine läbi ühiskoostöö).

MARTIN MARK
Vunki mano! projektijuht

Kose, Parksepa ja Väimela elanik – kasuta tasuta pakendiveo teenust

Kõikidel Kose, Parksepa ja Väimela alevike elanikel on võimalus kasutada pakendiveo teenust. Kortermajad saavad tellida pakendikonteineri ning eramajad pakendikotiteenuse. Tühjendus ja vedu on kõigile tasuta, küll aga on alates 1. veebruarist pakendikonteineriteenuse juurde kuuluv pakendikonteineri rent tasuline.

Milleks prügistada? Panustame ringmajandusse.

Sorteerimine on kõigi jaoks kohustuslik juba 2007. aastast, aga sellest olulisem on rahulolutunne, mida annab panus jäätmete põletuse ja ladestuse vähendamisse ning ringmajanduse elavdamisele, et juba kord kasutatud asjad saaksid uue elu. Keskkonnasäästlikku käitumist motiveeritakse ka rahaliselt – pakendite vedu on tasuta ning selle arvelt väheneb oluliselt tasuliselt äraveetavate olmejäätmete hulk.

Mis üldse on pakend?

Pakend on kõik, mis tuleb mingi toote ümbert, olgu selleks toiduained, hügieenitarbed, kosmeetika, elektroonika või midagi muud.

Kuidas pakendeid koguda?

Pakendid tuleb koguda pakendikonteinerisse ja -kotti lahtiselt või läbipaistvas kilekotis. Pakend peab olema puhas.

Kui puhas on "puhas pakend"?

Puhas pakend tähendab seda, et see ei lähe ka nädalatepikkuse seismise järel haisema. See tähendab, et pakendite loputamise all mõistame üldjoontes toiduainete ümbert tulevaid pakendeid. Kõik pakendid kindlasti loputamist ei vaja. Kui pakendit pole võimalik puhtaks saada, tuleb see panna olmejäätmete hulka. Pakendikonteinerisse ega pakendikotti ei tohi panna määrdunud pakendeid või muid jäätmeid. Sel juhul muutub terve konteineri sisu kõlbmatuks ning ringlusse võtmise asemel läheb see tavaprügi hulka.

Mis saab pakenditest pärast nende eraldi sorteerimist?

Pakendijäätmed veetakse ära eraldi prügiautoga. Seejärel jõuavad need sorteerimisliinile, kus need eraldatakse vastavalt materjalidele. Materjalid pressitakse kokku ja suunatakse ringlusse.

Milliseid uusi tooteid pakendijäätmetest teha saab?

Ringlusse võetud plastikust saab toota uusi pakendeid, kuid ka näiteks mööblit, riideid, magamiskotte ja palju muud. Klaasi taaskasutus on eriti oluline, sest selle omadused ei kao praktiliselt kunagi. Peamiselt toodetakse ringlusse võetud klaasist uusi pudeleid (sest selle keemiline koostis erineb näiteks aknaklaasi omast), kuid ka näiteks klaaskiudu. Metalli taaskasutus jõuab välja lausa autotööstuseni.

Teenusega liitumine, teenuse tingimused ning sorteerimisjuhend on leitavad www.tvo.ee **kodulehelt.** ***Pakendiveo teenuse infopäev „Kuidas säästa kuni 50% olmejäätmeveo kuludelt?" toimub 27. veebruaril kell 16.30 Võru vallamaja saalis.***

JAANUS TANILSOO
keskkonnaspetsialist
782 8091, 504 9458

Märka nahkhiirt: Eestimaa Looduse Fond ootab inimeste abi

Veelendlane. Foto: Rauno Kalda

Eestis on Aasta Loomaks 2020 valitud nahkhiir. Suviste nahkhiirekolooniate kohta on meil vähe infot, aga selleks, et nahkhiirte olukorda paremini mõista, on vaja teada, kus asuvad eri liikide kolooniate varjepaigad.

Eriti oodatakse teateid nahkhiirte poegimiskolooniate kohta hoonetes. „Nahkhiiri saame tulemuslikult kaitsta ainult koos tegutsedes ja omavahel suheldes," kommenteerib nahkhiireuurija Lauri Lutsar. „Nahkhiireuurijad saavad nõu anda kõige paremini siis, kui inimesed ise ühendust võtavad ja küsivad. Selleks võib pöörduda Eestimaa Looduse Fondi või Keskkonnaameti poole."

Kuidas tegutsemas korraga juba mitut nahkhiirt, siis on kindlasti soovitav sellest nahkhiireuurijatele teada anda. Ekspertidega saate kontakti nii Eestimaa Looduse Fondi, Facebook'i nahkhiiresõprade grupi kui ka Keskkonnaameti või e-posti nahkhiir@elfond.ee kaudu.

RAUL KÜBARSEPP
Eestimaa Looduse Fondi
kommunikatsiooniekspert

"Varu enne maru" mõtteviisist võidavad kõik

Kas Sina tead, et erinevates ohuolukordades (nt elutähtsate teenuste katkemisel, erakorraliste ilmastikuolude korral) peaksid iseseisvalt oma perega hakkama saama kuni seitse päeva? Just seetõttu ongi Võrumaa Heaolu Foorumil kokku saanud selle valdkonna eksperdid, kes soovivad anda just Sulle kasulikke nõuandeid, kuidas ennast ja oma pereliikmeid paremini kaitsta ja ette valmistada ootamatusteks.

Alates veebruarist 2020 hakkab ilmuma Võru Valla Teatajas õpetlik artikkel, et me tõesti ka vajaduse nädala iseseisvalt hakkama saaksime. Esimese teemana soovime sulle tutvustada koduseid varusid, mis peaksid igal inimesel alati valmis olema.

Mõtle läbi oma pere vajadused ja toidueelistused ning sellest lähtuvalt on kergem otsustada, milliseid vahendeid ja varusid peaks just Sinu pere omama. Mõtle läbi ka olukord, kui sa ei saa kodust lahkuda, kauplused ei ole avatud või muud elutähtsad teenused ei toimi. Oluline on läbi mõelda ka see, kus hakkad varusid hoidma, et need vajadusel kiiresti ja kergelt kätte saada. Varusid tuleb regulaarselt uuendada, et hädaolukorras kasutamisel ei ootaks ees ebameeldivaid üllatusi. Lisainfot koguste ja soovituste kohta loe www.kriis.ee lehelt ja *Ole Valmis!* mobiilirakendusest.

Iga teema juures on võimalik osaleda lugejamängus. Kõigi õigesti vastanute vahel lähevad loosi auhinnad. Aasta lõpus loosime kõikidele küsimustele õigesti vastanute vahel välja peaauhinna.

Esimene lugejamängu küsimus:
Mitu liitrit joogivett tuleb varuda inimese kohta ööpäevas? Küsimusele saad vastata www.bit.do/olevalmis1 või saates kirja aadressile: NKK Ole Valmis, Karja 24 Võru linn, 65606.

QR Code:
http://bit.do/olevalmis1

NAISKODUKAITSE
VÕRUMAA
RINGKOND

Pehme talve graafikus

Oleme läbi aegade pehmeima talve graafikus. Seni on Kahloja vaatlusaastate reas kõige kõrgemate näitudega 2007/2008. aasta talv, mil püsivat lumikatet ei tekkinud. Toona jäi detsembri keskmiseks +0,8°C, jaanuaris -1,1°C ja veebruaris +0,8°C. 2019. aasta detsembri keskmine aga +1,7°C ja 2020. aasta jaanuargi kindlalt plussis.

Kuude lõikes olen mõõtnud ööpäeva soojarekordeid järgnevalt: 20. detsembril 2015 +11,6°C, 10. jaanuaril 2007 +10°C ja küünlakuudest 25. veebruaril 1990 +12°C. Üldisemas plaanis on võrreldes möödunud aastakümnetega lumine aeg lühenenud nii sügise kui kevade poolelt. Detsember ja jaanuari esimene pool olid sulailmade ja tormide tallermaaks 2011., 2013., 2015. ja 2017. aastal. Alates 2014. aastast on veebruaris domineerinud plusskraadid, erandiks vaid kahe aasta tagune külmalaine küünlakuu lõpudekaadil. Samas tegid väga sulade ilmadega kulgenud talved 1983., 2005. ja 2007. aasta jaanuari lõpus pöörde külmenemisele.

Tänavu on lood teisiti. Lähikuudest seni kõige usutavamad lootused külmenemisele tekkisid kadripäeval, mil Kahlojal -10,6°C külma tegi ja Komimaal -35°C pakane paukus. Vahepeal, 25. jaanuari seisuga ei ole kümnest kraadist madalamat temperatuuri enam mõõta saanud. Tsüklonite sedavõrd kauakestev läänevoog meie õhuruumis on üpris tavatu. See tähendab, et vähegi tugevam vastasseis Siberist laskuvate õhuvooludega võib põhjustada tõsiseid torme juba lähinädalail. Kedagi ähvardamata tundkem head meelt sellest, et pilvisest taevalaotusest hoolimata jagub veebruaris valget aega järjest enamaks.

Kui kevade edenedes vaheldumisi külmetama ja sulatama hakkab, on see ohuks taliviljapõldudele. Samas oleks kasvõi paarinädalane külmalaine meie laiuskraadi taime- ja loomaliikide karastumiseks ja kaitseks kahjurite eest igati vajalik. Vanarahva ütlemised väga pehmele talvele järgneva kevade kohta midagi head ei luba. Käesoleva aastatuhande kevadkuud on olnud valdavas osas siiski varajased ja päikeselised, olenemata sellest kui külm või sula talv oli. Leidkem ikka kooskõla ilma poolt pakutava ja oma tegemiste vahel.

PEEDU PALM
ilmavaatleja

Orava segakoor 10

Orava segakoor. Foto: Liina Loosaar

Orava kultuurimajas algasid uue aasta sündmused segakoori 10. sünnipäeva tähistamisega. Hea mõttealgatus tuli lauljate endi poolt detsembris ning kiirelt saigi ürituse kuupäev paika pandud - 10. jaanuar 2020. Sündmus kuulutati välja kultuuriõhtuna, kuhu võisid tulla kõik huvilised.

Pidu algas nagu ühes kooriproovis ikka ühise hääleharjutusega Kätlin Vaheri juhendamisel. Õhtu jätkus segakoori kontserdiga Ara Banderi dirigeerimisel. Kontserdi vahepeal sai tervituseks sõna Võru valla kultuurispetsialist Maarika Rosenberg, Orava kultuuri- ja noorsootöötaja, anti üle tänukirjad ja lillekimbud. Segakoori olid õnnitlema tulnud oma tantsuliste etteastetega kultuurimaja naisrühm Punapõsed, memme-taadirühm Lustakad ja pillilugudega rahvapilliorkester Oravapoisid Oravalt. Peale lisas vürtsi külla kutsutud üllatusesineja Rõuge Unistuste Kitarriorkester (RUKO). Pidulikule osale pani ilusa punkti spetsiaalselt selleks ürituseks Orava kandi inimestest kokku kutsutud projektikoor, dirigendiks meie kandi noor dirigent Kätlin Vaher. Peolt ei puudunud ka kaetud laud ja sünnipäevatort. Jalga sai keerutada hiliste õhtutundideni ansambel Mystics saatel.

Suur tänu Kaire Häälele õhtu eestvedamise eest, MTÜ-le Kevväi maitsva toidu eest, MTÜ-le Orava Maanaiste Selts ja kõigile teistele abilistele, osalejatele. Toredaid kultuurihetki käesolevasse aastasse!

LIINA LOOSAAR
Orava kultuuri- ja noorsootöötaja

Võru vallamajas 80 aastat tagasi

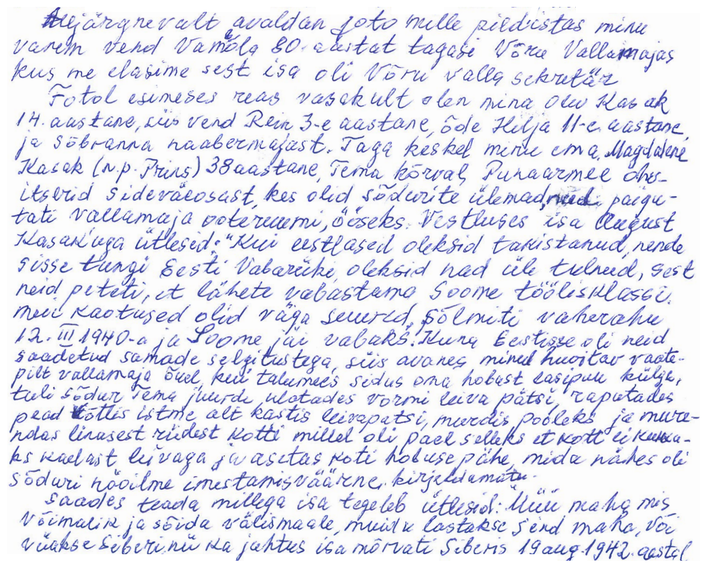

Meenutusi jagas OLEV KASAK

Vallamaja taga aias 80 aastat tagasi. Esimeses reas (vasakult) Olev Kasak, tema vend Rein, õde Hilja ja laste sõbranna. Taga keskel Olevi ema Magdalene Kasak koos Punaarmee ohvitseridega. Foto: Erakogu

Kui Vastseliina mehed keisri juures käisid...

Vastseliina kirikust mõnisada meetrit ida suunas – Külaoru-Kapera teest paremat kätt – asub vana unustatud kalmuaed, mida kunagi tunti Serga kalmistu nime all. Tänaseks on sellest pühapaigast säilinud vaid rohtunud vaevu aimatavad surnuaiamüürid ning vanu kääpaid valvav mets. Tahaksin elustada mälestust ühest meie valla endisest suurmehest, Peter Sarnitist, kelle surmast möödub sel suvel 180 aastat. Ajalehe Võru Teataja lisaleht Elu kirjutab 31. detsembril 1929:

Tsaariaegse saadiku kalm Vastseliinas

Säilinud veel paest hauakivi. Hilisemal ajal saadeti talupoegade poolt saatkondi Vene tsaaride juurde. Need koosnesid ärksamaist ning laiema silmaringiga meestest. Üks niisugustest meestest oli ka see, kelle kalm asub Vastseliina „Serga" surnuaial ning selle hauakivisse on raiutud järgmine tekst: „Lootusega et meije Taivan üts tõist nätta same, on maggama länu Peter Sarnett. Sünd. sel 12-nd Aug. 1772, kolu sel 10-nd Juli 1840. Jesus ütlep: minna olle üllestõusmine ja ello, kes minno sisse usup se peäp ellämä, ehk temmä küll kolep. Jani r. 11 p. 25. v. Teatakse rääkida, et ta olevat kohalikkude talupoegade saadikuna läinud Vene tsaar Aleksander II juure. Kadedad mõisnikud aga lasknud Sarnetti päälinnas ära mürgitada. Tänulikud vastseliinlased püüdsid tema mälestust seeläbi jäädvustada, et asetasid ta hauale suure kivi, raiutud välja paest, mille möödud on imestustäratavad. Kivisse on kirjatähtedega graveeritud eeltoodud tekst ning mõned ornamendid. Tahvel oli asetatud põllukivist tehtud alusele. Möödunud suvel on kuri käsi tõstnud haualt ilusa mälestusmärgi ja kaevanud lahti haua. Vististe on see mõne isehakanud arkeoloogi töö. Kas hauast midagi ta leidis, pole teada. Serga matus või surnuaed, kuhu Sarnett maetud, asub Vastseliina kirikust umbes veerand km. kaugusel idas. Matmine sinna on lõpetatud juba aastakümnete eest. Tunda on veel surnuaia vall ning värav. Mälestusesemina on säilinud pääle eeltoodu veel üks väga lihtne põllukivist rist.

Ilona Aim uuris arhiivis surmameetrikast järele, et Peter Sarniti surma põhjuseks märgiti Schlagartige Lähmung ehk eesti keelde panduna äkiline (kohene) halvatus. Olid lood, kuidas olid - ehk polegi tähtis, kas Vastseliina saadik oma rahva tõe ja õiguse eest võideldes astus mõisarahvale varba peale või tuli vikatimees saadikule järele teistel põhjustel. Tähtis on, et me mäletaksime.

KAJA TUUL

KUTSUME TÄISKASVANUID ÕPPIMA!

ÕPPIMISOSKUSTE KOOLITUS

10. märts - 28. aprill 2020

KOOLITUS TOIMUB TEISIPÄEVITI
KUUEL PÄEVAL 9.00-14.30, KAHEL PÄEVAL 9.00-16.00
OSULA KÜLASELTSI RUUMIDES, VÕRU VALLAS
KOOLITAJA: RIINA KÜTT

Info ja registreerumine riina@tungalkoolitus.ee või 5032251

Sellel koolitusel saad vastused küsimustele:

- Kuidas arendada mälu ning õppida tõhusamalt?
- Mis toimub meie ajuga siis kui me õpime ja siis kui me ei õpi?
- Kuidas ületada õppimisel ette tulevaid takistusi?
- Kuidas edukalt esineda?
- Kuidas planeerida enda arengut ja saavutada eesmärke?

Koolitus on osa projektist "Õppimine on eluviis"

Koolituse läbiviimist toetab Euroopa Sotsiaalfond ja see on osalejatele tasuta

Euroopa Liit Euroopa Sotsiaalfond
Eesti tuleviku heaks

Vastseliina Katariina koguduse juhatus kutsub pastoraadi juurde puulõhkumistalgutele 29. veebruaril kell 10. Tarvis on abikäsi puude tõstmiseks lõhkumismasinale ja riitaladumiseks. Toivo Hollo

Vastseliina koguduse teenistused

9. veebruar
Vastseliina talvekirikus kell 11
Orava vallamaja I korrusel kell 13

16. veebruar
Vastseliinas, Võru tn 1 kell 11
Misso kirikus kell 13

23. veebruar
Vastseliina talvekirikus õpetaja Argo Oleski proovijutlus kell 11, koguduse nõukogu kell 12.30

26. veebruar
Palvepäev Vastseliina hooldekodus kell 11

1. märts
Vastseliina talvekirikus kell 11
Misso kirikus kell 13

8. märts
Vastseliina talvekirikus kell 11
Orava vallamaja I korrusel kell 13

15. märts
Vastseliina talvekirikus jutlustavad sõbrad Soomest kell 11
Misso kirikus kell 13

Loosi raamatukogu lahtiolekuajad:
E 9.00-15.00, K 12.00-18.00. R 9.00-15.00

Maarahva laadaks ettevalmistavad tegevused 2020. aastal: Vastseliina Piiskopilinnuse SA ja Maarahva laada toimkond paluvad kõiki valla kodanikke, asutusi ja ettevõtteid, kellel on ettepanekuid või pretensioone nende maa-alade kasutamise suhtes, kus on seni toimunud ning **toimub ka sel aastal Maarahva laat 20.-21. juunil 2020**, esitada need kirjalikult **11. aprilliks 2020**, aadressil Vana-Vastseliina küla, Võru vald, 65254 Võrumaa või e-posti aadressil linnus@vastseliina.ee. Maarahva laada korraldusega muudetakse laada toimumise ajal Vastseliina aleviku liikluskorraldust (st ümbersõitu ja parkimist). Täpsem info avaldatakse laada kodulehel mai kuu lõpus (www.maarahvalaat.ee). Info: 509 6301.

VASTSELIINA LINNUSERAHVAS OOTAB SUVISEKS HOOAJAKS
(1. juuni – 31. august 2020)
OMA ÕUKONDA:

- **KÕRTSI TEENINDAJAID** *(vanus vähemalt 18 eluaastat, soovitav inglise keele oskus, töö graafiku alusel)*
- **KOKKA** *(kasuks tuleb huvi keskaja köögi vastu ja tahe pakkuda eripäraseid roogi, piisab kokkamise huvist, töö graafiku alusel)*
- **ABILIST KÖÖKI JA KÕRTSI**
- **HEEROLDIT INFOLETTI** *ehk klienditeenindajat (vajalik inglise keele oskus, töö graafiku alusel)*
- **KAUPMEHEKOJA ÜLEMAT** *ehk klienditeenindajat muuseumipoodi (soovitav inglise keele oskus, töö graafiku alusel)*
- **PALVERÄNNUMAJA EMANDAT VÕI ISANDAT** *(Hingeke, kelle hoolde jääb maja elavdamine suve hooajal, klientidega suhtlemine, soovitav inglise keele oskus)*
- **MAJAHALDJAT** *ehk puhastusteenindajat (osaline tööaeg)*
- **LINNUSEKOMPLEKSI JA MÕISAPARGI HOOLDUSTÖÖTAJAT** *(töö hooajaline, osaline tööaeg, vajalik oskus töötada trimmeri ja mootorsaega)*

Avaldus ja enesetutvustus palun saata **6. aprilliks 2020**: linnus@vastseliina.ee

Info: Linnuseisand, telefon 509 6301

Koht, kus ined on igapäevased

Puiga rahvamaja noor ja lõbus lauluklubi **Claro**
(*tegutseb Kaari Kattai juhendamisel*)

ootab liituma **SOPRANEID** ning **TENOREID**

Võta julgesti ühendust!
Info: clarokoor@gmail.com, 5345 0975

MTÜ Võrumaa Partnerluskogu LEADER projektitoetuste taotlusvoorueelne infopäev toimub 4. märtsil kl 15 Võru Riigimaja (Jüri tn 12) II korruse saalis.

Täname Sind,
Ennu Parksepp, *et*
Meegomäe külas on nüüd ühtsed postkastid!

võrukael

"Kas Te soovite musta kohvi?"
"Aga mis värvi Teil veel on?"

Jaanuaris registreeriti Võru vallas 13 sündi:
Robin, Iiris, Liliann, Abresha, Romet Mattias, Luise, Roel Mairon, Theodor, Rolf Merlis, Taison, Anteros, Rosalinda-Edelyn, Ron Marten
PALJU ÕNNE UUTELE VALLAKODANIKELE!

Rõõmsad õnnitlused!

70
ALEKSANDRA FJODOROVA
SILJA VIJAR
ERE KAUNIS
MALL BLOKMANN
NIINA LISSMANN
RIHO REISBERG
NIKOLAI UGODNIKOV
ENDEL KIKAS
EVA ADER
PEETER KOLPAKOV
MALLE HÕRAK

75
OLGA TRAAGEL
HEINO KÄNGSEPP
AALAR KUKK
AIME-KOIDULA JUHKAM
KREETE VIIRES
SIINA KASVAND
ENN PRÄÄTS
ANNE KOKK
TÕNU HELEMETS
LUULE VIIN
EDUARD KINSI
TULJU PUUSEPP
ANNI HIRV
VIRVE KUDDU
ALLI KÕLLI
NIINA ANIOTT
EHA LUMI

80
TAIVE MÄRDIMÄE
LAINE TANNENBERG
KALJU HALJEND

85
ILME VARDJA
LINDA LEHEMETS
LEIDA MÄLLO

90
SALME TÄHT
LEIDA PARTSIOJA

91
HEINO PALLAV
OLGA HÕIMLA
KOIDULA UDER
MEETA PANT
LIIDIA KATTAI

ESTRID PILLE
ERIKA KÄNGSEP

92
OLGA NURMETALU
LEOPOLD SULG
PÄRJA PIRNPUU
VIRVE MEOS
EVALD KALA
VASSILI SUVI

95
LILLI SIREL
RENATE KADAK
VILVE SAAREMETS

96
EHA ANTONS

Juhul kui Te ei soovi oma nime õnnitluste rubriigis näha, kontaktteeruge 782 1576 või anne@voruvald.ee

Südamlik kaastunne!

Alari Voitka 20.02.1983-02.01.2020	**Aigar Uibo** 11.09.1955-17.01.2020	**Hele Lokk** 08.08.1943-20.01.2020	
Riho Post 25.02.1961-02.01.2020	**Sale Vint** 27.05.1939-07.01.2020	**Vaike Talv** 04.01.1943-18.01.2020	**Heli Makke** 10.06.1940-24.01.2020
Ivan Polkovnikov 10.10.1958-02.01.2020	**Aivar Prei** 01.04.1963-13.01.2020	**Sirje Ušakova** 02.05.1954-20.01.2020	**Silvi Varblane** 21.08.1947-29.01.2020

VANA PILT JUTUSTAB: Vastseliina muusikakoor looduses

Vastseliina muusikakoor 19.–20. sajandi vahetusel. Foto: Võrumaa muuseum, VK F 1477

Vastseliina kihelkonnakooli kauaaegne juhataja Aleksander Undritz on kirjutanud, et „Vastseliina on juba minevikus olnud Võrumaa tüsedamaid muusikakantse“. Vastseliina meeskoor, mis peaasjalikult koosnes kihelkonna koolmeistritest, osales juba 1869. aastal toimunud esimesel üldlaulupeol. Aastaid hiljem oli pea iga kooli juurde loodud oma laulukoor. Kõrvuti laulmisega viljeleti ka pillimängu. 1884. aasta alguses kirjutas Öoosist pärit ajakirjanik Hindrik Prants ajalehes Eesti Postimees esimese puhkpilliorkestri asutamisest Vastseliinas, mis olla toonud suurt elevust vastseliinlaste seas. Esimene puhkpilliorkester koosnes küll ainult 8 pillist. Need olid tellitud Saksamaalt. Mängima õpetas pillimehi ja juhatas koosmängu härra Wirkhaus Tartust. Lisaks viljeleti Vastseliinas aktiivselt ka viiulimängu ja peagi loodi siinmail viiulikoor, millest annab teada 1899. aasta Postimees. Tollal oli kombeks igasuguseid orkestreid nimetada muusikakoorideks.

Möödunud sajandivahetuse paiku tehtud tundmatu päevapiltniku fotole ongi jäädvustatud mõlemad orkestrid, moodustades üheskoos Vastseliina muusikakoori, mida juhatas noor Tsiistre koolmeister Ernst Saarniit.

Kõrvaltoodud pildile on jäänud muusikakoori liikmed arvatavasti mingi looduses toimunud esinemise järel. Kõige ees on **Gustav Makke** (flööt); istuvad (vasakult): **Gustav Thalberg** (altviiul), tundmatu, **Ernst Saarniit** (klarnet ja orkestri juhataja), **Jakob Kaur** (kornet), tundmatu; tagareas seisavad (vasakult): **Peeter Horn** (II viiul), **Andre Päss** (tenor), Eesti ühe kuulsaima lauljanna Elsa Maasiku isa **Paul Maasik** (kontrabass), **Kristjan Treijar** (I viiul), **Kristjan Päss** (viiul) ja **Peeter Maasik** (kontrabass ja II viiul).

Nagu näha, on kahe pillimehe nimed teadmata – ehk oskab ajaloohuviline lehelugeja aidata nende tuvastamisel! Lisaks on oodatud vihjed põnevatest vanadest piltidest ja lugudest.

AGO RUUS
rubriigi toimetaja
agoruus@gmail.com, 505 6691

Võru Vallavalitsusest: vallamaja asub aadressil Võrumõisa tee 4a, 65605 Võru linn. Üldtelefon: **785 1242**. E-post: vald@voruvald.ee. Koduleht: www.voruvald.ee. Facebook: @voruvald

Võru Valla Teatajast: lehte koostab, toimetab ja küljendab Võru Vallavalitsuse avalike suhete spetsialist Lisanna Elm (**786 8800**, **5345 0975**). Leht ilmub 11 korda aastas (igal kuul, välja arvatud juulis). Järgmine leht saabub postkasti märtsi alguses. **Artikleid järgmisesse lehte ootame 21. veebruariks 2020: lisanna@voruvald.ee**
Tiraaž: 4100 eksemplari. Trükk: Kroonpress AS, Tartu. Kohaletoimetamine: Omniva